

Plus de 2 000 parties civiles demandent justice au maxi-procès de l'amiante à Turin

Deux ex-dirigeants du groupe Eternit sont accusés d'être responsables de la mort de centaines de personnes dans quatre usines d'Italie

Le premier procès pénal contre deux ex-dirigeants du groupe Eternit, accusés d'être responsables de la mort de centaines de personnes exposées à l'amiante, s'est ouvert lundi 6 avril à Turin, en Italie. L'événement est historique. Les journalistes italiens le comparent, par son ampleur, aux « maxi-procès » contre la Mafia qui se sont tenus en Sicile dans les années 1980.

Depuis 1952, l'exposition à l'« or blanc » dans les quatre usines italiennes d'Eternit (à Casale Monferrato et à Cavagnolo, dans le Piémont, à Rubiera, en Emilie-Romagne, à Bagnoli, en Campanie) qui produisaient des matériaux de construction a déjà fait près de 2 200 victimes, et des centaines de malades.

Le bilan ne s'arrêtera pas là, même si les sites de production sont fermés depuis 1986, année où Eternit a été déclarée en faillite. A Casale Monferrato, ville de 35 000 habitants, une cinquantaine de personnes succombent encore, chaque année, d'un cancer de la plèvre (mésothéliome) ou du poumon. Les experts prédisent qu'il en sera ainsi jusqu'en 2020. Sur le faire-part de décès, les familles écrivent simplement « *Enième mort pour cause d'amiante* ». Les ouvriers sont morts en premier, suivis des employés, puis les épouses, qui lavaient les bleus de travail couverts de poussière d'amiante, ou encore la boulangère, elle aussi en contact avec les ouvriers à elle préparait des casse-croûte dans sa boutique, face à l'usine.

Sur le banc des accusés, les deux ex-responsables de l'entreprise internationale: le milliardaire suisse Stephan Schmidheiny, 61 ans, et le baron belge Jean-Louis Marie Ghislain De Cartier, 88 ans, sont poursuivis pour n'avoir ni protégé ni informé les salariés, et pour n'avoir pas pris en charge le nettoyage des vêtements de travail, qui étaient lavés domicile. Le parquet affirme que les mesures de sécurité n'étaient pas respectées, comme l'aspiration des poussières d'amiante et le port de masques.

MM. Schmidheiny et De Cartier sont aussi accusés d'avoir livré des matériaux contenant de l'amiante à des particuliers sans les informer du danger. Le tout – circonstance aggravante – « *sur une grande échelle et pendant plusieurs décennies* ». Pour le moment, plus de 2 000 parties civiles se sont constituées: des centaines de personnes physiques, des associations, la région Piémont, mais aussi l'Institut national de prévoyance sociale, qui réclame presque 250 millions d'euros de dédommagement pour les soins apportés et ceux qu'il faudra prodiguer dans les années à venir. Ce chiffre de 2 000 pourrait être multiplié par trois, selon certains. Le procès pourrait durer deux ans.

Les parties civiles ont salué le travail minutieux du procureur Raffaele Guariniello, à l'origine de l'enquête depuis des années 1970. L'homme est réputé pour sa ténacité et considère déjà que l'ouverture de ce procès, alors qu'Eternit a toujours tenté de minimiser les risques encourus, est une victoire. « *Ce jugement doit permettre un juste dédommagement des victimes, mais il doit aussi contribuer à une meilleure prévention des risques professionnels* » a-t-il confié au quotidien italien La Repubblica. Selon lui, l'histoire aurait pu s'écrire autrement: « *Ceux qui dirigeaient l'entreprise étaient parfaitement au courant des risques. Mais ils n'ont rien fait pour éviter la catastrophe* », explique-t-il, amer.

La prochaine audience est fixée au 22 avril et sera consacrée, comme les deux premières, à

l'agrément des parties civiles. Il faudra attendre le 18 mai pour entrer dans le vif des débats suivis avec passion par des centaines de personnes qui se sont déplacées à Turin.

Devant le tribunal, des malades ont témoigné et raconté l'horreur des <<usines de la mort>>. Tous soutenus par des délégations d'autres pays venues épauler leur combat. En octobre 2008, M. Schmidheiny s'était dit prêt à dédommager les parties civiles en leur versant plusieurs dizaines de millions d'euros. Mais le sentiment viserait plutôt refuser cette offre. <<Nous ne sommes pas là pour nous venger. Nous ne voulons que justice soit faite.>>, ont lancé les différents représentants d'associations de victimes italiennes et étrangères. Pour tous, ce procès est un exemple qui doit être suivi en Europe.

Více než 2 000 poškozených se domáhají spravedlnosti v maxi-procesu, který se týká azbestu v Turíně

Dva ex-ředitelé společnosti Eternit jsou obviněni ze zodpovědnosti za smrt stovky osob ze čtyř italských továren

První trestní řízení proti dvěma ex-ředitelům společnosti Eternit, obviněným ze smrti stovky zaměstnanců, kteří byli vystaveny působení azbestu, se otevřelo v pondělí 6. dubna v Turíně v Itálii. Událost je historická. Italští novináři přirovnávají rozsah tohoto procesu k maxi-procesu proti mafii, která měla v držení Sicílii v roce 1980.

Od r. 1952 si záření azbestu v čtyřech italských továrnách (v Casale Monferrato a v Cavagnolo, v Piemontu, Rubieře, v Emilie-Romagne, Bagnoli a v Campanii) vyžádalo okolo 2 200 obětí a stovky nemocných.

Působení azbestu stále trvá, i když je síť produkce zastavena od r. 1986, v letech, kdy Eternit oznámil krach. V Casale Monferrato (35 000 obyvatel), každoročně podléhají padesátky osob rakovině plic či rakovině pohrudnice. Experti předpovídají, že toto bude trvat až do roku 2020. V sdělení úmrtí rodiny jednoduše oznamují <<Další zemřelý kvůli azbestu>>.

Dělníci zemřeli jako první, pokračovalo to zaměstnanci až po manželky, které praly pracovní oblečení pokryté azbestovým prachem. Postihlo to i pekařku, která připravovala svačiny pro dělníky ve svém krámku naproti továrně.

Na lavici obžalovaných sedí dva ex-ředitelé internacionálního podniku. Švýcarský milionář Stephan Schmidheiny (61 let) a belgický baron Jean-Louis Marie Ghislain De Cartier (88 let). Ani jeden z nich se nedostavil na první slyšení 6. a 8. dubna. Oba dva jsou stíháni kvůli tomu, že neochránili ani neinformovali zaměstnance a dále za to, že nezajistili čištění pracovních obleků, které museli být prány doma. Prokuratura zjišťuje, zda bezpečnostní opatření byla nerespektována podobně jako tomu bylo při vdechování azbestového prachu bez nošení dýchacích masek. MM. Schmidheiny a De Cartier jsou také obviněny z rozvážení materiálů obsahující zvláštní azbest bez podání informací o možném nebezpečí. Zhoršující okolností je, že vše trvalo několik let a ve velkém měřítku.

Nyní více než 2000 poškozených, skládajících se z fyzických osob, asociací, regionu Piemont a také Národního Institutu zabezpečujících opatření, požadují odškodnění téměř 250 milionů Euro za nutnou péči, která nemocným musela být poskytnuta a na všechny výdaje, které budou v budoucnu ještě zapotřebí. Číslo 2000 by podle některých mohlo být vynásobeno třemi. Proces bude možná trvat dva roky.

Strana poškozených přivítala prestižní práci prokurátora Rafaela Guariniello, prvního a hlavního vyšetřovatele od začátku roku 1970. R. Guariniello je oslavován pro svou neúprosnost při otevření tohoto procesu i přes stále snažení Eternitu minimalizovat neoblíbenost. Rozsudek by se měl postarat o spravedlivé odškodnění obětí a také přispět k zlepšení prevence profesionálních rizik>>svěřil deník „Italská republika“. Podle ní by mohla být historie přepsána. <<Ti kteří řídili podnik byli perfektně informováni o všech rizicích, ale neudělali nic pro to, aby zabránili katastrofě.>> vysvětluje hořce.

Příští slyšení je domluveno na 22. dubna a bude věnováno, stejně jako dvě první, přijetí návrhu ze strany poškozených. Je třeba počkat na 18. květen, kdy bude zahájena živá debata, vášnivě pozorována několika osobami, které přijeli do Turína sledovat proces.

Před soudem svědčili „nemocní“ o strašné smrti z následků vystavení záření azbestu. Vše bylo podpořeno delegací z dalších zemí, které přijeli podpořit jejich boj. V říjnu 2008 M. Schmidheiny byl připraven poškozené odškodnit nedostatečnou výší několika desítek milionů oproti požadovaným 250 mil. euro. Vypadá to ale tak, že tato nabídka bude spíše odmítnuta <<Nejsme zde za účelem se mstít. Chceme pouze spravedlnost.>> uvedlo několik reprezentantů asociace italských a zahraničních obětí. Tento proces by měl být sledován po celé Evropě.